Nejlacinější český týdenník.

State Historical Society N S U

POKROK ZÁPADU.

BEST ADVERTISING MEDIUM.

Založen 187 Roč. 37. Omaha, Neb., ve středu 15. ledna 1908. Číslo 25.

Zprávy americké.

AMNESTIE V RAKOUSKU.

Washingtonské rakousko-uherské vyslanectví obdrželo úřední sdělení s ohledem na výklad vojenské amnestie, vydané císařem Františkem Josefem s ohledem na jeho šedesátileté vládní jubileum. Amnestie týká se všech občanů rakousko-uherských, hercegovinských a bosenských, kteří vyhnuli se vojenské službě anebo pro nevyhovění povolávacímu rozkazu prohlášeni byli za deserty. Avšak amnestie netýká se takových osob, jež během vykonávání své aktivní služby sběhly od armády nebo od válečného loďstva, t. j. osob, jež nacházely se u svých praporů, avšak před vypršením své služební lhůty utekly od vojska. Pro tyto deserty v pravém slova smyslu mohou být odporučeny jen zvláštní žádosti o milost. To znamená, že takový osoby mohou žádat o zvláštní milost, o jakousi mimořádnou milost, jež ve všeobecném omilostňovacím aktu zahrnuta není. Osoby, jež chtějí se státi účastnými vydané amnestie, jsou vyzývány, aby se v době od 2. prosince 1907 do 2. prosince 1909 osobně dostavily ku místním vojenským anebo civilním úřadům v Rakousku, Uhrách, Hercegovině a v Bosně. Ku lepší ochraně pro případ zatčení a jakožto prostředek indentifikační rakousko-uherské konsuláty v Americe budou vystavovat lidem, kteří si přejí státi se účastnými amnestie, zvláštní indenfikační certifikáty. Současně jsou konsulátní úředníci vyzýváni, aby takovým lidem, když o to požádají, dali podrobné vysvětlení. Poněvadž je nepochybno, že po tomto výkladu amnestie, jenž velice odchyluje se od prvých neúředních výkladů, bude mnoho těch, kteří potřebovati budou zvláštního vysvětlení, aby věděli, jak zachovati se mají ve své vlastní záležitosti, k vůli vyvarovnání se možnému omylu, odkazujeme každého předem na rakouský konsulát v nejbližším okolí.

Trans-Missouri Dry Farming Congress.

Druhé zasedání "Trans-Missouri Dry Farming Congressu" odbýváno bude v Salt Lake City, Utah, ve dnech 23.—26. ledna 1908. Do kongressu toho zváni jsou všichni, kdož se zajímají o vzdělávání polo-písčitých krajin amerických způsobem vědeckým. Guvernéři všech států a území, mayorové všech měst, okresní komisaři všech okresů, národní a státní hospodářské spolky, železniční společnosti, obchodní komory, obchodní kluby a jiná obchodní tělesa mohou vyslati do kongressu toho určitý počet delegátů. Jako členové oprávněni jsou zasedati v kongressu mocí svého úřadu spolkoví senátoři a kongressníci, sekretář zemědělství a jeho přírůčí, guvernéři států, úřadníci státních hospodářských kolejí, úřadníci státních universit, zabývající se prací zemědělskou, úřadníci vládních a státních pokusných stanic, státní inženýři a členové státních pozemkových komisí. Účelem kongressu toho jest: 1. Uvažovati o nejlepších způsobech, jimiž by bylo lze učiniti pozemky polo-písčitého západu úrodnými tam, kde zavodňování jest nepraktické. 2. Určiti nejlepší zemědělské způsoby pro krajiny, kde farmaření a dobytkářství jest možným. — 3. Povzbuditi zařizování pokusných farem za příčinou určení mezi vědeckého vzdělávání půdy a výběru semen; tyto farmy mají pracovati pod řízením státních neb vládních pokusných stanic neb soukromých podniků. — 4. Pomáhati budoucím osadníkům každým praktickým způsobem určiti, který pozemek podle způsobu vědeckého vzdělání půdy může přinésti úrodu. — 5. Povzbuditi použití každého konservativního praktického způsobu k rozvoji polo-písčitých krajin amerických. Během sjezdu přednesena bude řada přednášek vědátory a praktickými farmery, kteří po celý svůj život zabývali se studiem vzdělávání půdy v polopísčitých krajinách za-missourských.

Krajan jmenován biskupem.

V minulých dnech jmenován byl světícím biskupem pro Cleveland, O., krajan J. M. Koudelka. Velp. Koudelka jest nejen upřímným Čechem, ale zároveň znalcem několika jiných slovanských jazyků. Biskup J. M. Koudelka narodil se dne 6. prosince 1852 v Chlistově, v Čechách. Gymnasium navštěvoval v Klatovech. V roce 1866 jako čtrnáctiletý hoch vystěhoval se se svými rodiči do Ameriky a usadil se společně s nimi ve Wisconsinu. Od roku 1868 do roku 1874 studoval v St. Francis semináři. V roce 1875 vysvěcen byl na kněze. V roce 1882 stal se redaktorem časopisu "Hlas" v St. Louis, Mo. V roce 1883 povolán byl zpět do Clevelandu a ustanoven farářem německé osady sv. Michala v Clevelandě. V roce 1905 poslán byl do staré vlasti, aby odtud přivedl kněze, kteří by chtěli pracovati v slovanských osadách v Americe. Biskup Koudelka je upřímným Slovanem a není pochyby, že jeho povýšení uvítáno bude radostně všemi Slovany.

Zlé časy v New Yorku.

Město New York pociťuje nynější průmyslovou tíseň daleko hůře, než kterékoliv jiné město v Americe. Tvrdí se, že nezaměstnaných je letošního roku čtyřikráte tolik, než v letech minulých. Více než 125,000 lidí nalézá se v přítomné době bez práce. Z toho jest 25,000 řemeslníků prvé třídy, 50,000 různých řemeslníků a 50,000 obyčejných dělníků. Každou zimu jsou někteří dělníci na zahálce, ale letošního roku nemohou dostati práci ani ti lidé, kteří jsou ochotni pracovati při jakémkoliv oboru práce. Tisíce mladých lidí prochází se ulicemi, marně hledajíce práci. Několik tisíc lidí odkázáno jest na veřejnou dobročinnost. Na dělnických schůzích ostře odsuzuje se městská správa a vláda z té příčiny, že nestará se o to, aby hleděla bídu lidu zmírniti. Městské práce se odkládají a vládní loděnice jsou uzavřeny. Mluví se o tom, že prý John D. Rockefeller před dvěma noky pohrozil, že před presidentskými volbami 7,000,000 bude na zahálce. Na schůzi Ústřední Federace spolku usnešeno bylo obrátiti se na presidenta Roosevelta se žádostí o pomoc. Vláda má otevříti dílny, které nedávno zavřela a znovu otevříti práce v loděnicích.

Tabáková válka.

Tak zvaná tabáková válka v Kentucky a v Tennessee nabývá denně hrozivější tvářnosti a nyní již zaopatřena byla rychlopalná děla na chránění majetku "neodvislých" pěstitelů tabáku, jenž stal se předmětem útoků se strany spolčených pěstitelů. Situace každého dne může se vykrystalovati ve vážné zápletky. Jak jsme již dříve oznámili, našel tabákový trust čili také jinak American Tobacco Company, v pěstitelích tabáku v těchto státech neočekávaně silného odpůrce a že sotva kdy již bude moci zde kupovati tabák za libovolné, jím samým stanovené ceny. Dokud pěstitelé tabáku nebyli sorganisováni, mohla American Tobacco Company snadno kontrolovati tabáčnický trh, ale když ceny tabáku stále byly snižovány, založili si vydírani pěstitelé k ochraně svých zájmů tři organisace, American Society of Equity, Burlay Tobacco Association a Dark Tobacco Association. Poslední dvě organisace jsou zastoupeny v Society of Equity. Ale všichni pěstitelé tabáku nepřistoupili k těmto organisacím z těch neb oněch příčin, hlavně pak proto, že se nechali slákati od agentů trustů, který aby nevítanou organisaci v zárodku potlačil, nabízel "neodvislým" daleko vyšší ceny za tabák, než dříve, ale od spojených nechtěl vůbec kupovati. Neodvislí, jež patrně neprohlédli úskok trustu, který po dosažení svého účele zase by jim ceny snížil, si libovali. Ale ne na dlouho. Záhy majetek jejich stal se předmětem nočních přepadů, tabáková skladiště jejich jsou pálena a oni sami zhusta týráni. Přepady ty pocházejí od spojených pěstitelů. A poněvadž tabákový trust nechce se podvolit podmínkám pěstitelů spojených, kteří požadují vyšší ceny a tito mají dosud celou sklizeň tabáku za rok 1907 na skladě, zahájeno bylo mezi nimi hnutí, jež má za účel nepěstovati v r. 1908 docela žádný tabák, tak aby zásoby jeho byly na nejmenší stupeň obmezeny. To ovšem by mělo za následek, že ceny tabáku značně by vystouply. Jak poslední zprávy oznamují, bude použito rychlopalných děl proti nočním přepadům v Cynthiana, Lebanonu a Lexingtonu, Ky. Mimo to požádáno o sesílení vojska, jež má majetek neovislých chrániti.

Veliké neštěstí v New Yorku.

Čtyři muži, z nichž tři jsou hasiči, přišli o život v sobotu minulého týdne při požáru veliké třináctipatrové budovy, nalézající se na rohu 4. ave. a 19. ul., v New Yorku. Oheň vznikl na šesté podlaze a odtud rozšířil se na celou budovu. Byl to jeden z největších požárů, jež kdy v New Yorku byly. Úsilí hasičů, kteří snažili se šíření rozzuřeného živlu zabrániti, ukázalo se marným. V domě měly úřadovny a sklady většinou firmy nakladatelské a kněhkupecké a dále firma Karanghensin & Co., z Cařihradu, která prodávala koberce. Té bylo zničeno aspoň za $1,000,000 zboží. V nejvyšším patře pracovalo šest mužů u jedné ryteckés společnosti. Dolů nemohli, i vyběhli na střechu, kdež je brzo plameny obklopily. Hasičům podařilo se dostřeliti jim z hmoždýře záchranný provaz, což provedli se střechy sedmiposchodového hotelu Florence. Muži jej upevnili na komín a po něm spustili se na střechu hotelu. Měli již nejvyšší čas. Hasiči, kteří první na místo přijeli, vydrápali se v počtu sedmi mužů po žebříce do pátého poschodí a vnikli oknem do vnitř, však plameny je zahnaly zpátky a a tu shledali, že vyšší část žebříku uhořela. Čtyři se pustili nahoru na střechu, ale zmizeli a nebyli více spatřeni. Tři ostatní byli zachráněni. Myslí se, že zmínění nešťastníci v plamenech zahynuli. Při požáru se ukázalo, že byť by byla budova stavěna z materiálu nespalitelného, přece jen uvnitř jest dostatek materiálu hořlavého, aby stačil na veliký požár. Proto žádný tak zvaný sky-scrapper naprostou bezpečnost neposkytuje.

Veliké neštěstí na dráze.

Tři lidské životy byly ztraceny při neštěstí na dráze Southern, když zvláštní Floridský vlak spadl dne 7. ledna odpoledne s mostu přes rokli nedaleko Hiram, Ga., ve vzdálenosti asi třiceti mil. Oběťmi těmi jsou: Strojvedoucí J. Edwards z Atlanty, foreman dráhy D. H. Snapp z Atlanty a černý topič D. Baldwin z Atlanty. Osmdesát osob, po většině turistů, kteří se nalézali na cestě z Clevelandu do Floridy, utrpělo poranění. Dvě z nich dle všeho ranám svým podlehnou. Jsou to slč. E. Hooverrová a sl. Florence Studebaker, obě z Clevelandu. Ranění dopraveni do nemocnice v Altantě. Uniknutí poraněných bylo podivuhodným, ježto celý zvláštní vlak sřítil se s mostu padesát stop vysokého. Vlak zpozdil se o tři hodiny a strojvedoucí spěšil se dohoniti ztracený čas. Když parostroj vjel na koleje mostní, tyto se rozestoupily a neštěstí bylo hotovo. Pullmanův vůz, dopadnuv k zemi, roztrhl se ve dví a ostatní vozy, pět počtem se rozbily. Na štěstí pro ostatní nalézali se ve vlaku lidé, kteří navzdor svému zranění pomáhali jiným méně zraněným a faktum toto zachránilo všechny. Na hořící trosky lita byla voda a tyto šťastně také uhaseny. Do Atlanty poslána zpráva o neštěstí a v krátké době přijel na scénu výpomocný vlak. Umírající strojvedoucí Edwards vyňal z kapsy hodinky a obrátiv se k příteli jednomu, pravil mu šeptem: "Dones to mé ženě; Bůh ji opatruj a pomoz!"

Vyšší soud uznal Schmitze za nevinného.

Tři soudci appelačního obvodního soudu v San Francisku, Cal., k němuž byl odkázán případ bývalého mayora Schmitze, obviněného z přijímání úplatků a vydírání, na kterouž žalobu byl u nižšího soudu odsouzen do vězení a k peněžité pokutě, uznali dne 9. ledna Schmitze za nevinného a prohlásili, že donucení francouzských restaurací ku placení vysokých poplatků nijak nepříčí se zákonům státním. Abe Ruef, přítel Schmitzův a politický vůdce za jeho úřadování, jest rozhodnutím soudu rovněž prospěšně dotčen, neboť doznal, že jest vinným zločinu, který vlastně ani zločinem není. Soud zamítnul rozsudek, jenž byl proti Schmitzovi vynesen na tom základě, že mu nebyly dokázány žádné skutky, jež by se příčily zákonu. Abe Ruef, jenž doznal, že vydíral poplatky z francouzských restaurací a odevzdával je z části mayoru Schmitzovi, jest rovněž nevinen. Oba mají právo nyní na propuštění pod zárukou a mohou zůstati tak dlouho na svobodě, pokud porota neshledá je vinnými z toho neb onoho přestupku, jenž jest jim za vinu kladen.

DROBNÉ ZPRÁVY.

* Kongresník Bennett z New Yorku podal dne 8. ledna v kongresu předlohu, která žádá povolení 550,000 dollarů na nutné opravy a budovy, jež mají býti postaveny na Ellis Islandu. Předloha navrhuje, aby peníze vzaty byly z přistěhovaleckého fondu. Dle tvrzení Bennettova Ellis Island a celé jeho zařízení již dávno potřebuje značné opravy. V předloze zmiňuje se o 35,000 dollarů, jichž jest zapotřebí na znovuvypravení budov; 125,000 dollarů, jichž jest zapotřebí na přeplavní parník; 250,000 dollarů na dokončení křídla hospitálního a o 150,000 dollarů na nemocnici pro nakažlivé nemoci.

* Dne 8. ledna usmrcen byl v Chicagu hrozným způsobem 4letý český hoch Jan Frujánek v nákladním voze železničním. Hošík, který bydlil se svými rodiči v č. 1110 Paulina ul., sbíral dříví v oné káře a při tom právě byl připjat k vozu vůz jiný s lokomotivou a byl odvážen pryč. Vida, že se pohybuje, vystrčil hoch hlavu ven, aby se podíval, kam jede a při tom narazil na blízkou stěnu jednoho domu. Nárazem tím byla mu hlava úplně roztříštěna. Koronerova porota vynesla nález, že hoch zemřel následkem vnitřního vykrvácení mozku, a že je sám vinen svou smrtí. Dráha nemá na tom žádné zodpovědnosti.

* Dle výkazů agenta new-yorského přístavu Wm. Moorea, přijelo do New Yorku během minulého roku 94,961 cestujících v první kajutě, 256,470 v druhé kajutě a 1,036,186 v mezipalubí. Nejvíce cestujících dopravila sem hambursko-americká společnost a sice 15,411 v první kajutě, 17,750 v druhé kajutě a 142,046 v mezipalubí a pak následuje Severoněmecký Lloyd s 14,004 cestujícími v první kajutě, 26,749 v druhé kajutě a 125,765 v mezipalubí. Třetí místo zaujímá společnost Red Star a čtvrté francouzská společnost.

* Tajemník Taft jest silným zastancem zvýšení platu pro armádu a ve své výroční zprávě, zaslané kongresu se také za ně přimlouvá. Zpráva počíná číslicemi, ukazujícími značný úbytek síly pravidelného vojska v posledních letech (za poslední rok ztráta ta činí 1428 mužů). Dále pojednává o nutné potřebě důstojníků. Za jednu z mnoha příčin tohoto politováníhodného zjevu v americké armádě pokládá tajemník Taft nedostatečný plat vojínů.

HRŮZY MODERNÍ BITVY.

V Londýně vyšla v těchto dnech kniha japonského důstojníka, jenž se stal ve hrozném zápasu o Port Arthur mrzákem a nyní shrnul svoje vzpomínky na hrozné okamžiky boje v úchvatné líčení. "Human Bullets" jest název knihy Sakuraiovy, která předvádí v živých episodách všechny hrůzy moderní války. "Všechny věci," vypravuje Sakurai o útoku, "procházely mými smysly jen jako sen a moje líčení může jen vyjímati věci z tohoto temna." Útočné kolony musily nejdříve dospěti na výšinu. Všude leželi kolem mrtví, umírající, ranění. "Bylo to jako cesta do pekla. Nahoře zářily příšerně bílé reflektory Rusů. Dráha útočníků byla zatarasena řadou drátěných překážek; byly elektricky nabity a několik inženýrů a pionýrů, kteří pronikli napřed s nůžkami na stříhání drátů, kdeslo mrtvo k zemi následkem elektrických ran, nebo zůstalo viseti bez života na drátech." Před posledním útokem vypilo mužstvo poslední vodu z polních lahví. "Dnes večer chutná naše voda jako zlatý nektar." Přes ztrhané mrtvoly a sténající raněné lezlo se nahoru. Vzadu jela děla, jež měla podporovati útok. Skřípavě smykala se železem pobitá kola přes mrtvé a umírající. Kde se bojuje o život národa, neznamená jednotlivá bytost ničeho. Na horním okraji svahu sbírá se vyčerpané mužstvo k útoku; plukovník promlouvá několik slov. Pak ku předu. U ruských hradeb počíná divoká bitva. "Naše bomby dopadají znamenitě, v několika minutách jest vše zpustošeno, prkna, kameny lítají kolem, pytle s pískem praskají, hlavy, nohy, kusy těla jsou metány d vzduchu. Šlehající plameny, kouř a blýskání výstřelů zalévají naše řady příšernou červenou září . . Než jsme překročili náspy, ustoupil nepřítel do tmy. Hlukem a zmatkem zní rozkaz: "Setnina Sakuraiova ku předu!" V čele svých lidí spěchám ku předu. Neslyším již hlas svého seržanta Ita, jenž byl po mé pravici. Ku předu! Bajonety ve tmě se lesknoucí řídnou, černá massa lidí, kteří mne následovali, stále se menší. Náhle cítím kdesi ránu, padám klopýtavě k zemi. Byl jsem raněn, střelná rána v pravé ruce. Opět zasvitly ruské reflektory bílou září; kolem je viděti hromady mrtvol, často čtyři, pět na sobě. Zvedám zraněnou ruku, jest v loktí roztříštěna. Rychle ovážu úd a se šavlí v levici volám na ty, kdož zůstali živi, aby mne následovali. Kolem mne nastává náhle hrozný hluk. "Protiútok!" Nepřátelský oddíl . . . obratem ruky jsme obklíčeni a zazní vítězný pokřik. Bráníme se. Bajonety zvoní o bajonety, nepřítel přitahuje strojové pušky a střely se sypou do našeho středu; lidé padají jako tráva pod kosou. Nemohu to již podrobně líčiti, byl jsem jako ztrnulý . . . Chvílemi zpozoroval jsem, že jsem skolil nepřítele. Pamatuji se ještě, jak zazvonila čepel o čepel. Konečně jsem ochraptěl, nemohl jsem již volati. Potom se mi zlomila šavle v ruce . . ." Dvojnásobně raněn klesl Sakurai k zemi. Nepřítel nechal ho ležeti jako mrtvého bez pomoci mezi mrtvolami a umírajícími. "Tyto okamžiky byly nejhroznější, nejbolestnější, nejhorší v mém životě. Opakoval jsem jen stále Nelsonova slova: "Bohu díky, vykonal jsem svou povinnost . . ."

CTĚNÝM ČTENÁŘŮM!

Žádáme čtenáře naše o laskavé strpení s ohledem na kvitování předplatného na adresse. V poslední době nahrnulo se nám tolik práce, že vzdor tomu, že pracujeme i za noci, nemůžeme všechno vyříditi najednou. Všechno však přijde do pořádku v době nejbližší.

Vyd. Pokroku.

— Jako premii pošleme Vám za doplatek 25c s ročním předplatným pěkný obraz "Vočeta Páně". Jinak obraz ten stál — Vám za 50c. tt

— Vkusně zařízený a bohatě zásobený obchod doutníkářský vlastní pan Václav Dušátko, v č. 1262 jižní 13. ul. Má skladě má velký výběr pěkných dýmek, špiček, importovaných tabatěrek, jakož i velké zásoby tabáku kuřlavého, šňupavého a žvýkavého. Doutníky jeho jsou k dostání všude v Omaze. xtf.

Zprávy zámořské.

RAKOUSKO-UHERSKO.

Císař František Josef hodlá nyní provésti od delší doby chovaný plán a osobně zasaditi se o lepší shodu mezi oběma polovinami říše. Ku konci března odebéře se císař na zámek Goedoelloe v peštském komitátu a prodlouží svůj pobyt v Uhrách na několik neděl. — Předseda uherského ministerstva dr. Wekerle byl císařem Františkem Josefem povolán ku audienci, aby mu podal zprávu o vnitřně politické situaci a aby podal případné návrhy stran nutných opatření.

Počet obyvatelstva ve Vídni překročil o Novém roce dva miliony. Tím Vídeň stala se co do velikosti šestým městem na světě. Postup obyvatelstva za poslední léta byl velmi značný; r. 1900 měla Vídeň ještě pouze 1,650,000 obyv. Stejně s přírůstkem obyvatelstva roste ovšem i městský rozpočet. Vídeň bude musiti v nejbližších šesti letech uzavříti nové zápůjčky ve výši 360 milionů korun na nový vodovod, převod elektráren do městského majetku, pouliční dráhy a zakoupení lesního a lučního pruhu v obvodu města. — Tenorista Meister, který nedávno dal políček řiditelovi Wallnerovi z Divadla nad Vídeňkou, byl odsouzen k pokutě 500 korun.

NĚMECKO.

Maximilian Harden, na čtyry měsíce do vězení odsouzený vydavatel "Zunkunft", povolil ve své ville v Grunewaldu interview zástupci jednoho amerického časopisu. V okolí villy hemžilo se to lidmi, kočáry a automobily a v domě Hardenově bylo plno návštěvníků. Harden vyslovil se mezi jiným: "Považuji rozsudek trestní komory za nespravedlivý, avšak věc ta není ještě u konce. Jsem přesvědčen, že výsledek po případě bude ještě horší pro hraběte Moltkea nežli pro mne. Kdyby se byl soud spokojil uložením mně malé peněžité pokuty, mohlo býti jinak, avšak takto glorifikace Moltkeova, k níž nyní došlo, nemůže potrvat. Až nastane nevyhnutelný obrat, já budu zde státi ve světle méně nepříznivém, nežli v jakém jsem nyní nucen státi. Zuřivost berlínského tisku proti mně během procesu měla za účel jen nátlak na soudce. Řádného výsledku bylo také dosaženo. Vedle toho vystupování časopisů odcizilo mně jistou část obecenstva, jež mně byla dříve přátelsky nakloněna. Jest nebezpečným a povážlivým pro mne, abych vyslovoval svůj náhled o tomto případu, avšak já mohu se domnívati, že podobného jednání u soudu dosud ještě nikdy nestávalo. O tom dá se ještě více říci, jakož i o různých svědeckých výpovědích pod přísahou. Já skoro ani nepochybuji, že někteří svědkové při svých výpovědích nacházeli se pod vlivem kombinace omezování, strachu a výhrůžek. Zcela klamně vykládána byla reserva, kterou jsem si během procesu ukládal. Jest to zcela mylné, jestliže z nedotatku agresivnosti na mé straně se odvozuje, že věděl jsem, že bojuji za věc beznadějnou. Obhajoba od počátku setrvala při své politice ponechati státnímu návladnímu monopol na provedení důkazu. Následkem toho země byla svědkem věcí, které se jen tak lehce nezapomínají ani se nepřejdou bez případných závěrků. Pro svoji osobu mohu tak soudit z okolnosti, že souhlasné dopisy a telegramy, jež v posledních dvou dnech došly mne ze všech částí Německa, počtem převyšují ony, které došly mne po osvobozujícím rozsudku po prvém procesu."